

Beleidsregel Duurzaamheid Noord

Gemeente Zwijndrecht, 10 juli 2024

Inleiding

Het streven is om Noord een innovatief gebied te laten zijn waarin een hoge mate van duurzaamheid mede de kwaliteit bepaalt. Een hoogwaardige ruimtelijke kwaliteit gaat er samen met een lage milieubelasting. Het streven is een energieneutraal gebied.

In het kader van duurzaamheid zijn de volgende onderdelen betrokken;

- Planontwikkeling in Noord heeft adaptief vermogen; toekomstbestendigheid.
- De uitwerking van ruimtelijke ontwikkeling gaat om het optimaliseren van het netwerk voor langzaam verkeer (aanleg goede fietsvoorzieningen), het beperken van wateroverlast door overstroming (voldoende buffercapaciteit en flexibiliteit, hemel waterbeheer).
- Maximaal gebruik maken van beschikbare ruimtelijke en technische middelen om een gebied te realiseren met ruimte voor water en groen, waar zo min mogelijk energie, en de energie die wordt verbruikt duurzaam is en een thermisch buitenklimaat (beperken hittestress door verspreide groene zones en schaduwmaatregelen) wordt gecreëerd.

De gemeente Zwijndrecht heeft zich aangesloten bij het Convenant klimaatadaptief bouwen in Zuid-Holland. Dit convenant gaat uit dat nieuwbouwlocaties, inclusief transformatie- en uitleggebieden, klimaatbestendig gebouwd worden. Hierbij worden de kwaliteit van de leefomgeving, milieu, biodiversiteit, technische, financiële en economische aspecten meegenomen en gelet op betaalbaarheid en beheerbaarheid. Uitgangspunt is dat de ontwikkeling leidt tot:

- minder wateroverlast
- meer biodiversiteit
- minder hittestress
- minder langdurige droogte en minder nadelige gevolgen ervan
- minder bodemdaling en minder nadelige gevolgen ervan

dan er voorafgaand aan de ruimtelijke ontwikkeling van het woningbouwplan was. Daarbij gaat voor wat betreft mogelijke oplossingen de aandacht onder andere uit naar gevels, daken, funderingen en de buitenruimte.

Deze beleidsregel geeft invulling op de volgende thema's:

- GPR-richtlijn;
- energiesysteem en –gebruik;
- natuurinclusief bouwen;
- klimaatadaptief bouwen;
- biodiversiteit;
- circulariteit.

Duurzaam bouwen GPR

De regio Drechtsteden streeft naar een energieneutrale omgeving in 2050. Dit is vastgelegd in de regionale energiestrategie en in de regionale woonvisie. Dit willen wij stimuleren door de GPR-richtlijn. Ontwikkende partijen dienen daarom zorg te dragen voor de in het convenant kwaliteit nieuwbouw Drechtsteden (29 september 2011) afgesproken kwaliteitsnormen. Deze kwaliteitsnormen zijn onlangs geactualiseerd naar aanleiding van nieuwe ontwikkelingen en veranderde wet- en regelgeving, zoals de BENG-norm. Als gemeente Zwijndrecht willen we vooruitlopen op deze ontwikkelingen en kiezen we voor de volgende scores als minimaal prestatieniveau:

Energie /Milieu	8,5 (gemiddeld)
Milieu	6.5
Gezondheid	8
Gebruikskwaliteit	8,5
Toekomstwaarde	7,5 *)

De regio Drechtsteden is licentiehouder van GPR Gebouw systeem. Bouwende partijen kunnen bij invoering van projecten in GPR gebruik maken van de licentie van de regio. De Omgevingsdienst Zuid-Holland-Zuid geeft initiatiefnemers een gratis licentie voor dit instrument (een door de initiatiefnemer zelf in te vullen online-tool), waarmee de duurzaamheid van een gebouw wordt berekend. Inschrijvers kunnen zich door OZHZ laten adviseren.

Energiesysteem en -gebruik

Met het ontwikkelen van nieuwbouw dient invulling te worden gegeven aan het huidige energiebeleid van de gemeente Zwijndrecht: de Regionale Energiestrategie Drechtsteden 1.0 en de Transitievisie Warmte 2021. Deze documenten vormen de leidraad voor de ontwikkeling van de warmtevoorziening in het de Planetenbuurt. Sinds 2018 wordt nieuwbouw niet meer aangesloten op het gasnet. De woningen in de Planetenbuurt moeten op een duurzame manier worden verwarmd. Vanuit het energiebeleid van gemeente Zwijndrecht zijn de volgende criteria van toepassing:

I Voorkeursvolgorde warmte

Bij toepassing van warmtebronnen hanteren we de volgende voorkeursvolgorde van warmtebronnen:

1. direct bruikbare warmte
Voorbeelden van direct bruikbare warmte zijn restwarmte uit afvalverbranding en diepe geothermie.
2. op te waarderen warmte
Dit is duurzame warmte uit omgevingswarmte, zoals oppervlaktewater en andere vormen van aquathermie, laagtemperatuur restwarmte, ondiepe geothermie en (ventilatie)lucht.
3. de minste voorkeur gaat uit naar te maken warmte.
Voorbeelden hiervan zijn groene waterstof en groen gas.

In het energiebeleid vindt u toelichting op deze voorkeursvolgorde voor warmtebronnen. Ook staat daar informatie over de beschikbare warmtebronnen en de warmteoptie per buurt die de laagste maatschappelijke kosten heeft (perspectiefkaart).

Het hoofdtracé van het warmtenet loopt langs de locatie en het biedt kansen om hier op aan te sluiten.

II Ontwikkelperspectief warmtetransitie

Hoe verhoudt het initiatief voor het aardgasvrij maken van een cluster gebouwen zich tot het perspectief voor de buurten eromheen, de verwachte infrastructuur, het temperatuurniveau en de bronnenstrategie (RES)

III Integrale samenhang energiesysteem (warmte, hernieuwbaar gas, elektriciteit; pieken opvangen; koppeling van warmtenetten)

Het is belangrijk om de integrale samenhang van het energiesysteem (warmtenet, (hernieuwbaar)gasnet en elektriciteitsnet) te bekijken. Het warmtenet als onderdeel van het energiesysteem kan helpen om pieken in het energiesysteem op te vangen en de steeds grotere energievraag te beperken. Met een warmtenet voorkomen we de elektrificatie van de warmtevraag met de bijbehorende en in onze verstedelijkte gemeente lastig in te vullen verduurzamingsopgave. Daarnaast kunnen met een warmtenet de gevolgen van een eventuele netcongestie bij Stedin worden voorkomen of beperkt.

Voor het openbaar gebied blijkt energieopwekking mogelijk via bijvoorbeeld zonnepanelen en het aanleggen van laadinfra voor elektrische auto's en fietsen. De beleidsregels voor parkeren voorzien hier in.

Wettelijk kader

Het Bouwbesluit verplicht bij nieuwbouw dat woningen bijna energieneutraal zijn (BENG-norm per 01-01-2021). Het Bouwbesluit is uitputtend bedoeld als het gaat om het stellen van regels over de energieprestatie van gebouwen.

Nieuwe gebouwen krijgen met ingang van 1 juli 2018 geen gasaansluiting meer. Dit is het gevolg van een wijziging van de Gaswet.

In het bouwbesluit (10 maart 2020) is de verplichting opgenomen bij woningbouw met meer dan 10 parkeervakken op hetzelfde terrein elk parkeervak de leidinginfrastructuur (loze leidingen) worden aangelegd voor de aanleg van laadpunten.

Klimaatadaptief bouwen

De aarde warmt op en het klimaat verandert. Het is daarom belangrijk dat we ons voorbereiden op de gevolgen van een veranderend klimaat met extremer weer, zoals extreme regenval, langdurige droogte en hoge temperaturen.

Het doel is om de leefbaarheid van de gebieden in Zwijndrecht te versterken vanwege de verwachte klimaatveranderingen en de gevolgen daarvan. Daarbij gaat het om de volgende klimaatthema's: wateroverlast en overstromingen, droogte, hitte.

De gemeente is aangesloten bij het door de Provincie Zuid-Holland opgestelde convenant klimaatadaptief bouwen. Dit houdt in dat de richtlijnen uit het convenant van toepassing zijn op iedere nieuwe ontwikkeling.

Het doel van het convenant is het verminderen van wateroverlast, hittestress, droogte en bodemdaling en het vergroten van de biodiversiteit.

Door klimaatbestendig te ontwikkelen worden toekomstige schade of dure herstelmaatregelen voorkomen, zowel ten aanzien van de ontwikkellocatie als ten aanzien van aangrenzend bestaand gebied.

Eén van de convenantafspraken is het ontwikkelen van een instrumentarium om de klimaatbestendigheid van nieuwbouw te beoordelen en te bevorderen. Dit is een complex en meerjarig traject. In het convenant is afgesproken om in afwachting van de resultaten van dit instrumentarium alvast een "Minimaal Programma van Eisen" te ontwikkelen. Dit Programma is bedoeld als voorlopige maatregel om de nieuwbouwplannen die in de komende jaren ontwikkeld worden klimaatbestendig in te richten.

Van ontwikkelende partijen wordt verwacht dat wordt voldaan aan de minimale eisen van het convenant. Deze eisen zijn hieronder samengevat.

Doel (Omgevingsvisie) Meer info: zie bijsluiter	Eis (Omgevingsplan)	Range
Hevige neerslag leidt niet tot schade aan infrastructuur, gebouwen, eigendommen of groen in de bebouwde omgeving.	N1: Een groot deel van de neerslag (50 mm) van een korte hevige bui (1/100 jaar, 70 mm in 1 uur) op privaat terrein wordt op dit terrein opgevangen en vertraagd afgevoerd. De berging is niet eerder dan in 24 uur leeg en is in maximaal 48 uur weer beschikbaar, of wordt gestuurd.	40-70 mm
	N2: In het plangebied treedt geen schade op aan bebouwing en voorzieningen bij extreem hevige neerslag (1/250 jaar, 90 mm/u).	
Langdurige droogte leidt niet tot verdroging of schade aan de bebouwde omgeving.	D1: De inrichting van het plangebied is afgestemd op de verwachte grondwaterstanden en de zoetwaterbeschikbaarheid tijdens droogte	
	D2: In het plangebied wordt 50% (450 mm) van de jaarlijkse neerslag geïnfiltreerd.	20-100%
Tijdens hitte biedt de bebouwde omgeving een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving.	H1: Tenminste 50% schaduw in het plangebied op de hoogste zonnestand voor verblijfsplekken en gebieden waar langzaam verkeer zich verplaatst.	20-60%
	H2: Tenminste 40% van alle oppervlakken wordt warmtewerend of verkoelend ingericht/gebouwd om opwarming van het stedelijk gebied verminderen.	30-80%
	H3: Koeling van gebouwen leidt niet tot opwarming van de (verblijfs-)ruimte in de directe omgeving.	
Bodemdaling in bebouwd gebied blijft beperkt en betaalbaar.	Bo1: Maatregelen die schade door bodemdaling tegengaan en kosteneffectief zijn over de levensduur van 60 jaar worden in het ontwerp opgenomen.	
Groenblauwe structuur en biodiversiteit worden versterkt op de planlocatie en in de directe stedelijke omgeving.	B1: Het horizontale en verticale oppervlak wordt in samenhang met de groenblauwe structuren in de bredere omgeving ingericht en creëert een hoogwaardige habitat voor ten minste gebouw bewonende soorten.	1-3 Soorten-categorieën
De bebouwde omgeving is bestand tegen overstromingen .	V1: Voor overstromingen met een waterdiepte tot 20 cm treedt geen schade aan gebouwen op en blijven hoofdwegen begaanbaar.	
	V2: Voor overstromingen met een waterdiepte tot 50 cm worden maatregelen getroffen om schade aan gebouwen te beperken, als deze doelmatig zijn.	
	V3: Voor overstromingen met een waterdiepte tot 200 cm worden maatregelen getroffen om vitale infrastructuur en kwetsbare objecten te beschermen.	
	V4: Voor overstromingen met een waterdiepte boven 200 cm worden maatregelen getroffen om veilig te kunnen schuilen in het overstroomde gebied.	

Natuurinclusief bouwen en biodiversiteit

Natuurinclusief bouwen betekent dat er bij nieuwbouw, renovatie of herstructurering bewuste keuzen worden gemaakt voor het creëren van kansen voor natuur in de bebouwde omgeving. Zo kan de bebouwde omgeving optimaal worden benut voor soorten die zich hier thuis kunnen voelen. Bij nieuwe initiatieven moet natuurinclusief bouwen worden betrokken.

De gemeente Zwijndrecht heeft in 2022 de Natuurwaarden en -kansenkaart opgesteld. Per buurt geeft deze aan welke kansen er zijn om de biodiversiteit te versterken en welke maatregelen toegepast kunnen worden voor de iconsoorten. Bij nieuwe initiatieven moet hierbij worden aangesloten.

Het gebied "Planetenbuurt" is als "woonwijk" in de natuurwaarden- en -kansenkaart opgenomen. Te verwachten (dier)soorten zijn onder andere de gewone dwergvleermuis, de gierzwaluw, de huismus, de merel en de egel.

Bewoners, bedrijven en ontwikkelaars kunnen bijdragen aan een goede habitat voor deze soorten door het ophangen of inbouwen van verblijfplaatsen, het planten van struiken, bomen of andere plantensoorten die insecten aantrekken, het creëren van rommelige overhoekjes en aanleggen van egelpassages in tuinen.

Het inrichten van de openbare ruimte biedt de volgende kansen:

- Het creëren van een bijenlint door bermen en delen gazon om te vormen naar bloemrijk gras om een netwerk van bloemrijk gras te creëren door de gemeente.
- Oevers langs watergangen van de blauwe dooradering natuurlijker maken door de beschoeiing te verwijderen en natuurlijk aflopende oevers met extensief gemaaid grasdelen of rietoevers betreft een grote kans in deze wijk.
- Een verbinding creëren tussen de blauwe dooradering en de vliegroute van vleermuizen langs het spoor door het aanplanten van een bomenlaan langs de Jupiterstraat.*
- Het creëren van twee bloemrijke wadi's in het groenvak langs de Jupiterstraat ten behoeve van klimaatadaptatie (afvangen piekbuiten) en biodiversiteit.
- In deze wijk bestaat de kans om een bijenburcht aan te leggen. De open, zandige grond van de bijenburcht voorziet in geschikte nestgelegenheid voor diverse soorten ondergronds nestelende bijen.

NATUURWAARDEN STERRENBEELDENBUURT-SCHILDERSBUURT-PLANETENBUURT-LANGERSTRAAT-PRINSESSENBUURT-HOVENIERSPLEIN

Categorie: woonwijk

Woonwijken zijn er in allerlei vormen en maten. Woonwijken met oude gebouwen bieden van nature vaak ruimte aan gebouwbewonende soorten zoals sommige vleermuizen, huismussen en zwaluwen. Maar juist ook moderne gebouwen kunnen interessant zijn voor veel soorten wanneer ze natuurinclusief zijn ingericht. De al dan niet aanwezige groenstructuren en type beplanting zegt veel over de soorten die er kunnen voorkomen.

Deze buurt bevindt zich in het westen van het centrum van Zwijndrecht. Er loopt een lange laan van essen langs Laurensvliet en langs de Burgemeester Jansenlaan ligt gazon met een watergang.

ICOONSOORTEN (Klik op de soorten voor meer informatie)

De **gewone dwergvleermuis**, de **gierzwaluw** en de **huismus** zijn gebouwbewonende soorten. Ze zijn afhankelijk van dakpannen of spouwen voor hun verblijfplaatsen. De vleermuis en de zwaluw zijn goede vliegers die insecten eten.

Deze soorten zullen profiteren van bloemrijk gras en andere vegetatie die insecten aantrekt. Insecten zoals het **bruin blauwtje**, een bijzondere vlindersoort die voorkomt in open landschap en overwintert in de strooisellaag.

Ook de **egel** en de **merel** zijn te vinden in de strooisellaag. De egel gebruikt de beschutting om te overwinteren. En beide soorten gebruiken de strooisellaag op zoek naar voedsel.

STERENBEELDENBUURT-SCHILDERSBUURT- PLANETENBUURT-LANGESTRAAT-PRINSESSENBUURT

Categorie: woonwijk

KANSEN VOOR DE GEMEENTE

- Het creëren van een bijenlint door bermen en delen gazon om te vormen naar bloemrijk gras om een netwerk van bloemrijk gras te creëren door de gemeente.
- Oevers langs watergangen van de blauwe dooradering natuurlijker maken door de beschoeiing te verwijderen en natuurlijk aflopende oevers met extensief gemaaide grasdelen of rietoevers betreft een grote kans in deze wijk.
- Een verbinding creëren tussen de blauwe dooradering en de vliegroute van vleermuizen langs het spoor door het aanplanten van een bomenlaan langs de Jupiterstraat.*
- Het creëren van twee bloemrijke wadi's in het groenvak langs de Jupiterstraat ten behoeve van klimaatadaptatie (afvangen piekbuiten) en biodiversiteit.
- In deze wijk bestaat de kans om een bijenburcht aan te leggen. De open, zandige grond van de bijenburcht voorziet in geschikte nestgelegenheid voor diverse soorten ondergronds nestelende bijen.

** Let wel, de bomen op de volgende pagina betreffen locaties die vanuit ecologisch perspectief kansrijk zijn. Of hier daadwerkelijk bomen geplant kunnen worden, dient nog nader getoetst te worden. Vanwege leidingen in de grond of andere overwegingen is het mogelijk dat hiervan of moet worden geweken.*

KANSEN VOOR BEWONERS, BEDRIJVEN EN PROJECTONTWIKKELAARS

Ook als bewoner, bedrijf of projectontwikkelaar kun je meehelpen! Denk hierbij aan het ophangen of inbouwen van verblijfplaatsen, het planten van struiken, bomen of andere plantensoorten die insecten aantrekken, het creëren van rommelige overhoekjes en aanleggen van egelpassages in je tuin.

Klik op de icoonsoort waar je graag wat voor wilt doen, om de specifieke kansen te lezen.

NATUURKANSEN

NATUURKANSENKAART

HOME

Circulariteit

De gemeente Zwijndrecht hecht veel waarde aan de circulaire economie en wil het overmatig gebruik en onnodig verlies van grondstoffen en materialen voorkomen. We stimuleren daarom het circulair bouwen. We benadrukken een aantal uitgangspunten voor deze nieuwbouwlocatie, die deels ook terugkomen in de GPR:

- Het ontwerp van de woningen is flexibel, zodat de woning snel en makkelijk aanpasbaar is wanneer de bestemming en de inrichting van de ruimte verandert;
- De te gebruiken materialen, zoals beton, hout of metalen, hebben een lage milieupact conform de wettelijke MPG-eis en zijn zoveel mogelijk afkomstig van secundaire of biobased grondstoffen;
- Schaarre en toxische materialen en grondstoffen worden zoveel mogelijk vermeden;
- Er wordt gewerkt met een grondstoffen-/materialenpaspoort.

Het grondstoffenpaspoort haalt grondstoffen en materialen uit de anonimiteit. Hiermee worden deze grondstoffen gedurende hun levensduur geregistreerd op basis van onder andere financiële waarde, levensduur en kwaliteit. Het paspoort wordt opgesteld met zoveel mogelijk grondstoffen die recyclebaar zijn en dus opnieuw als grondstof gebruikt kunnen worden in de toekomst.

Afvalinzameling

Goede afvalscheiding en afvalinzameling draagt bij aan de doelstellingen van een circulaire economie. Daarom dient ook afvalinzameling integraal onderdeel te zijn van het plan.

Hiervoor gelden de volgende uitgangspunten:

- Grondgebonden woningen krijgen drie minicontainers aan huis voor inzameling van de grondstoffen GFTE (groente-, fruit- & tuinafval en etensresten), PMD (verpakkingen van plastic, metaal/blik en drankenkartons) en OPK (oud papier & karton). Inzameling van restafval gaat via ondergrondse verzamelcontainers;

- Minicontainers dienen op eigen grond gestald te worden, zoveel mogelijk uit het zicht van de openbare ruimte;
- Gestapelde bouw (hoogbouw) heeft de beschikking over verzamelcontainers voor OPK, PMD en restafval. In 2021 worden naar verwachting ook zogenaamde cocons voor GFE geplaatst t.b.v. de hoogbouw.
- Alle woningen krijgen een adres-gebonden afvalpas, waarmee toegang verkregen kan worden op de toegewezen verzamelvoorziening (voor restafval, PMD, GFTE en OPK) ondergrondse containers en op het afvalbrengstation.
- We dagen de ontwikkelende partijen uit om stallingsmogelijkheden voor de minicontainers integraal in het ontwerp mee te nemen en om na te denken over in de woning geïntegreerde voorzieningen, die de bewoners helpen en stimuleren hun afval goed te scheiden.
- Onze afvalinzamelaar HVC dient in een vroegtijdig stadium “meegenomen” te worden in de plannen, zodat de benodigde voorzieningen voor alle woningen op de goede plek en tijdig worden gerealiseerd. HVC kan er dan ook voor zorgdragen dat de nieuwbouw bij oplevering deel uitmaakt van de inzamelroutes en dat de woningen op dat moment voorzien zijn van de benodigde afvalpassen.